

Ex.phil MN

RAPPORT FRA ARBEIDSGRUPPEN
IMPLEMENTERING AV GENERISK KOMPETANSE
OG FERDIGHETER I BACHELORUTDANNINGEN
VED MN

Delrapport til: Implementering av generisk kompetanse og
ferdigheter i bachelorutdanningen ved MN

Arbeidsgruppe og mandat	2
Medlemmer	2
Mandat	2
Diskusjon og anbefalinger	2
Undervisningssemester for Ex.phil MN.....	2
Obligatorisk seminarmodell.....	3
Sammensetning av seminargrupper	3
Ex.phil sin funksjon som innføringsemne	3
Om organisering av det nye ex.phil	4
Utkast til Læringsmål for Nytt Examen Philosophicum MN	5
Mål og innhold.....	5
Læringsutbytte	5
Undervisningsformer	6
Referanser:	6

Arbeidsgruppe og mandat

Medlemmer

- Reidar Lie
- Stein Dankert Kolstø
- Pål Fjeldvig Antonsen
- Iben Aleksander Nesset (studentrepresentant)
- John Georg Seland (leder)
- Ingrid Solhøy (sekretær)

Arbeidsgruppen hadde to møter <https://wiki.uib.no/matnat/index.php/Ex.phil>

Mandat

I tråd med anbefalingene fra Fuglesangrapporten skal det utredes en konkret modell for å legge ex.phil til femte eller sjette semester i bachelorstudiet, og tilpasse innhold og form til den økte kompetansen og faglige forståelsen studentene da vil ha. Gruppen skal i dialog med Institutt for filosofi og førstesemesterstudier (FOF) foreslå en struktur og et innhold som oppleves relevant og engasjerende for tredje års realfagstudenter, og ivaretar behov for forståelse av fagtradisjon og fagetikk i et vitenskapsfilosofisk perspektiv.

Diskusjon og anbefalinger

Undervisningssemester for Ex.phil MN

Det ligger i mandatet at ex.phil skal tas i femte eller sjette semester i bachelorstudiet. Arbeidsgruppen har diskutert eventuelle unntak fra denne regelen og i hvilket semester emnet skal tilbys.

Arbeidsgruppen mener at hovedregelen er at emnet ligger i det tredje studieåret, men at det må være mulig å legge det tidligere i enkelte studieprogram når det er godt begrunnet, for eksempel for program som må følge en nokså rigid rammeplan. Her er spørsmålet om emnet vil kunne tas av første- eller andreårsstudenter?

Det bør være et klart mål om at studentene som tar ex.phil. er på samme nivå i utdanningen. Hvis avstanden mellom studentgruppene er for stor, så er det vanskelig å lage et helhetlig seminaropplegg.

Det nye ex.phil vil være en god forberedelse for å gjøre en bacheloroppgave eller internship/praksis. Derfor kan det være en fordel å legge emnet i det 5. semester av bachelorstudiet. Arbeidsgruppen er enig i at emnet bør tilbys to ganger året. Dermed kan studenter lettere kombinere det med andre emner og aktiviteter, som for eksempel et utvekslingssemester. Når studentene fordeler seg på høst- og vårsemester er det også enklere å organisere seminargrupper.

Arbeidsgruppens anbefaling: Ex.phil tilbys to ganger året, både høst- og vårsemesteret, og legges som en hovedregel til 5. eller 6. semester i bachelorstudiet. Studieprogram med særskilte behov bør ha anledning til å fravike hovedregelen.

Obligatorisk seminarmodell

Arbeidsgruppens hovedforslag er at den nye seminarmodellen for ex.phil gjøres obligatorisk for alle bachelorstudenter ved MN slik at alle studieprogram på denne måten inkluderer de generiske ferdigheter vi ønsker at studentene skal tilegne seg gjennom emnet.

Det vil imidlertid alltid være programstudenter som ikke har anledning til å ta seminarmodellen, som har andre gode grunner for å ta eksamensmodellen eller som har ex.phil fra før, fra andre fakulteter eller læresteder.

I den forbindelse er det flere spørsmål som må utredes:

- Må studenten ta det nye seminaremne selv om hun har en annen ex.phil-variant fra før?
- Kan det godkjennes at enkelte studenter tar eksamensmodellen etter søknad?
- Vil det fortsatt gjelde at ex.phil fra andre fakulteter eller læresteder innpasses og gir fritak for ex.phil-MN? Eller må alle bachelorstudenter ved MN ta det nye emnet, uansett om de har en annen ex.phil-variant fra før? Når det er et eget og nytt MN-emne trenger det ikke å overlappes med ex.phil fra andre steder.

En mulig løsning for flere av disse spørsmål er at deler av seminaremnet er obligatoriske (oppgaver m.m.) men at disse alternativt kan tas på nettet eller på annen måte. Ellers vil det fortsatt tilbys eksamensvarianten av ex.phil ved UiB for å dekke ulike behov og for å ha et tilbud for studenter som ikke er knyttet til et bachelorprogram.

Arbeidsgruppens anbefaling: Seminarmodellen blir obligatorisk for alle studenter på bachelorprogram på MN. Etter begrunnet søknad kan en student få godkjent eksamensmodell.

Sammensetning av seminargrupper

Arbeidsgruppen har diskutert fordeler og ulemper med inndeling av seminargruppene i faglige versus tverrfaglige grupper. Fordelen med en faglig inndeling av seminargrupper er at studentene kan fordype seg i fagspesifikke problemer og fagkritiske spørsmål. Svakheten med en slik inndeling er at det er vanskeligere å ivareta emnets allmenndannende aspekt.

I følge anbefalingen i rapporten fra arbeidsgruppen for generisk kompetanse (sept. 2018) og etter innspill fra arbeidsgruppen for programdesign «*at dette emnet bør ivareta kritisk tenking, tverrfaglig tenking og samarbeid på tvers*», har arbeidsgruppen blitt enig om å satse på tverrfaglige seminargrupper som jobber med tverrfaglige oppgaver. Bærekraftmålene (sdg) er et veldig godt eksempel på temaområder som omfavner alle fag og som egner seg til utvikling av tverrfaglige seminaroppgaver. Eksempel for en oppgave: hvordan kan du med din fagkunnskap bidra til å nå dette bærekraftmålet.

Tverrfaglige seminargrupper kan eventuelt by på logistikkproblemer, når det skal settes sammen grupper hvor studentene har ulike timeplaner. Dette vil imidlertid være et mindre problem i det tredje studieåret.

Arbeidsgruppens anbefaling: Seminargruppene settes sammen mest mulig tverrfaglig, slik at studentene i fellesskap må diskutere og jobbe med tverrfaglige problemstillinger.

Ex.phil sin funksjon som innføringsemne

I tillegg til det faglige innholdet har ex.phil som innføringsemne i første studieår den viktige funksjonen at studentene får innføring i en rekke generiske ferdigheter som akademisk redelighet og etikk,

---

kildebruk, skriveferdigheter, skriftlig og muntlig presentasjon, samarbeid i grupper, kritisk tenkning og epistemisk nøyaktighet. Alt dette er ferdigheter som studentene trenger i starten av sitt studiet for å finne seg til rette i den akademiske verden. Samtidig skal gruppearbeidet bidra til sosialisering og integrering. Den innførende og integrerende funksjonen av ex.phil må overtas av andre emner eller moduler i det første semesteret. Dette er en viktig oppgave som må ivaretas i programdesignet.

At emnet flyttes til tredje året medfører at ex.phil ikke lenger er et innføringsemne, men et perspektivfag, noe som får konsekvenser for innholdet. Det vil bli mer fokus på studentenes kritiske og analytiske ferdigheter. Filosofi og filosofihistorie blir verktøy heller enn egne moduler.

De første to årene lærer studentene på MN mye fagkunnskap og tilegner seg en faglig trygghet. Med denne faglige ballasten kan studentene på det nye ex.phil i tredje studieåret lære seg en annen type skrijving og mer vitenskapelig, kritisk tenkning.

Studenter får tidlig i studiet øving i å skrive på en teknisk måte (lab- og feltrapporter, oppgaveinnleveringer). I ex.phil i tredje studieåret vil de få opplæring og trening i skrijving som formidling, populærvitenskapelig skrijving, skrijving av rapporter og notater som grunnlag for beslutninger. Med denne type skrijving kan studentene oppleve umiddelbar relevans og sammenheng.

I arbeidet med tverrfaglige seminaroppgaver kan studentene trene mange skriverelaterte ferdigheter:

- Skrive oppgaver med alt som hører til (litteratursøk, informasjonsinnhenting, kritisk valg av referanser, tenke målgruppe, osv)
- Skrive om tverrfaglige tema, utenfor eget fag og med et annet perspektiv og samtidig anvende kunnskaper og ferdigheter fra eget fag.
- Formidling og argumentasjon i en skriftlig og en muntlig situasjon med diskusjon knyttet til problemstillinger som krever epistemisk nøyaktighet og etisk refleksjon.
- Skrijving som prosess med veiledning og tilbakemeldinger underveis. Viderekomne studenter kan lære å gi tilbakemelding på tekster i «fagfellevurdering» og gruppeveiledning.

Et god samarbeid med biblioteket blir veldig viktig og nyttig her.

Arbeidsgruppens anbefaling: Funksjonen som innføringsemne med innføringen av ulike generiske ferdigheter, samt sosialisering og integrering, som det tradisjonelle ex.phil har, må bli overtatt og ivaretatt av de faglige emner og andre tilbud i det første semester/studieåret.

Om organisering av det nye ex.phil

Det nye ex.phil-emnet krever i tillegg at fagpersoner fra MN deltar aktivt i for eksempel utvikling av seminaroppgaver med faglig og tverrfaglig vinkling. Det er ønskelig med en samarbeidsmodell for dette, hvor f.eks. en faglig referansegruppe, samarbeid med bioCEED og samarbeid med det pedagogiske akademiet kan være relevant.

Det er også ønskelig at UiB sentralt og MN diskuterer og utarbeider en ny finansieringsmodell for ex.phil.

Arbeidsgruppens anbefaling: Fakultetet oppretter en referansegruppe med vitenskapelig ansatte som fungerer som faglige rådgivere mot FOF og bidrar til å utvikle relevante seminaroppgaver. Fakultetet bidrar til å utvikle en ny finansieringsmodell for ex.phil.

Utkast til Læringsmål for Nytt Examen Philosophicum MN

Mål og innhold

Studentene skal oppnå analytiske og kritiske ferdigheter som gjør dem i stand til å anvende sin fagkunnskap

- i arbeidet med bacheloroppgaven
- i konsultasjoner og rådgivning for beslutningstagere i blant annet det private næringsliv, offentlig forvaltning og politikk
- når de deltar i den offentlige debatt der formidling og argumentasjon basert på fagkunnskap står sentralt
- i undervisning og etterutdanning

Læringsutbytte

En student som har fullført emnet skal ha følgende læringsutbytte:

Kunnskap

Studenten...

- forstår grunnleggende begreper fra logikk og argumentasjonsteori
- forstår grunntrekkene i risikoanalyse og beslutningsteori
- kjenner til analyse og strukturering av etiske problemstillinger
- kjenner til hvordan sosiale normer, lovgivning og faglig kunnskap balanseres i politiske avgjørelser
- forstår utfordringer knyttet til for eksempel anvendelser der det er ulik grad av konsensus i forskningsmiljøet og uavklart gyldighet, og vekting av slik innsikt i lys av etikk og ulike mottageres tolkningshorisont

Ferdigheter

Studenten...

- kan analysere og drøfte argumenter fra samfunnsdebatten som angår students fagdisiplin.
- kan vurdere og kommunisere usikkerhet knyttet til anvendelsen av sin fagkunnskap i beslutningssituasjoner, spesielt der teamarbeid og tverrfaglighet er viktig.
- kan identifisere og kommunisere etiske problemstillinger som er relevant innenfor eget fagområde
- kan anvende faglig kunnskap og relevante resultater fra forsknings- og utviklingsarbeid på samfunnsmessige problemstillinger, og treffe begrunnede valg

Kompetanse

Studenten...

- har erfaring fra planlegging og gjennomføring av en arbeidsoppgave og prosjekt som strekker seg over tid, og har bidratt som deltaker i en tverrfaglig gruppe med egen fagkunnskap
- har formidlet fagkunnskap til personer utenfor sitt fagfelt, som fagpersoner i andre disipliner, politikere, private og offentlige beslutningstakere, og den alminnelige offentligheten
- har fått innsikt i problemstillinger i andre disipliner enn sin egen, som er relevant for saksområder der kunnskap fra flere fag inngår, eller reiser etiske spørsmål

Undervisningsformer

Undervisningen består av en serie moduler, til dels nettbasert, som har som mål at studentene tilegner seg den nødvendige kunnskap. Den andre hoveddel består av teambasert undervisning der studentene jobber sammen i små grupper med utvalgte problemstillinger. Disse problemstillinger skal være utformet slik at

- de fordrer kunnskap fra flere disipliner
- de omfatter etiske spørsmål
- det ikke er åpenbart hva som er den rette tekniske løsning
- sosiale normer og verdier legger begrensninger på hvilke løsninger som er akseptable

Referanser:

- Filosofi for realister (2017). Bangu, Sorin & Cahill, Kevin (red.). Oslo: Universitetsforlaget.
- [Examen philosophicum - En innføring i universitetet eller en innføring i dannelse?](#) Fuglesangutvalgets rapport fra 2013.
- [Læringsutbytte av dagens Ex.phil](#)